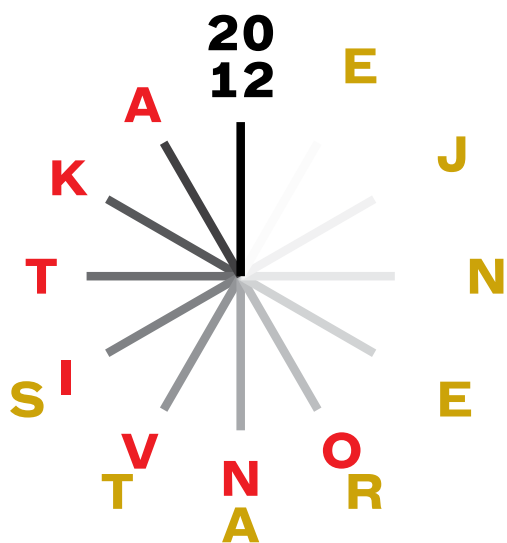

Pero Kvrđić

— glumac

Danas su mi izazov uloge koje su na pragu tragičnosti ili komičnosti

razgovarala

Nataša Gajski Kovačić

Bio je Pomet, Dundo Maroje, Harpagon, Nemoćnik, Mochinpott, Arkulin... Pero Kvrđić nesumnjivo je jedan od najvećih hrvatskih glumaca, a njegove su glumačke interpretacije obilježile čitavu jednu kazališnu epohu. Od svojih glumačkih početaka 1944. godine igrao je u gotovo svim hrvatskim kazalištima i kazališnim grupama, od Gavella, Teatra &TD, ZKM-a, HNK-a Zagreb, HNK-a Split, dubrovačkog Kazališta Marin Držić, Komedije, Kerempuha do Žara Ptica, te nastupao na najpoznatijim kazališnim festivalima poput Dubrovačkih ljetnih igara i Splitskog ljeta. S predstavama 'Kraljevo' i 'Patnje gospodina Mochinpotta' gostovao je na mnogim inozemnim pozornicama. Iako je teatar njegov život, ni uloge u filmovima i TV dramama nisu mu strane, a radio-drame da i ne spominjemo. Dobitnik je i brojnih glumačkih nagrada, a

prije šest godina odlikovan je i Redom Kneza Branimira za izniman i dugogodišnji doprinos kulturi Republike Hrvatske. I dok neki njegovi vršnjaci ne mare više ni za što, Pero Kvrđić ne posustaje – glumi u pet različitih predstava, od kojih je ‘U posjetu kod gospodina Greena’ ove godine slavila 200. izvedbu, dok su njegove ‘Stilske vježbe’ dobile i službenu potvrdu najdugovječnije predstave s istom glumačkom postavom, što je zapisano u Guinnessovoj knjizi rekorda. Pero Kvrđić ima još jedan dugački staž – bračni. Već je više od pedeset godina u skladnom braku s Nevenkom Stipančić, nekad također glumicom. Kćer Ana slijedila je roditelje i također ušla u glumačke vode, a o tome kako na svoj glumački poziv danas gleda ovaj vitalni 85-godišnji glumac, razgovarali smo u njegovu omiljenom kafiću u blizini Doma sportova.

© Kazalište Gavella

NGK **Vi ste jedan od onih glumaca u kojih glumački poziv traje zauvijek. Je li posao glumca jednostavno takav da traje dok traje i glumac?**

PK To ovisi o pojedincu, o tome koliko koga traže, ovisi i o vitalnost samog glumca.

NGK **Spomenuli ste vitalnost – Vi je i održavate time što glumite, zar ne?**

PK Tako je, gluma i jest neka vrsta terapije jer čovjek vježba mozak da ne zakrčlja, prisiljen je pamti tekstove i stalno je u pokretu.

NGK **Je li Vam sada teže pamti tekstove no prije ili je ipak riječ o glumačkoj rutini nakon tolikih godina bavljenja ovim poslom?**

PK Za predstavu se pripremam tako što dovoljno vremena unaprijed dobijem tekstove kako bih ih mogao kvalitetno obraditi, premda moram priznati da mi ide teže no prije. Pamćenje mi jednostavno više nije toliko dobro. No, snalazim se kako znam i umijem, pronalazim i neke svoje, alternativne, riječi ako zaboravim one koje sam trebao izgovoriti po scenariju.

NGK **Ove ste godine imali 200. izvedbu predstave ‘U posjetu kod gospodina Greena’. Koji je, po Vama, glavni razlog što neka predstava doživi veliki broj izvedbi, a druga ne?**

PK To je uvijek neizvjesno kada je u pitanju teatar. Nikad ne znate koliko će se dugo predstava prikazivati, ni koliko će se svidjeti publici. Ponekad mislite da pravite predstavu koja će igrati tisuću puta, no svede se na tek nekoliko izvedbi. Zapravo nema pravila i nemoguće je to unaprijed procijeniti.

NGK **Koliko ste kao glumac imali pravilan osjećaj za odabir dobre predstave? Koliko ste bili skloni odbijanju uloga tijekom karijere?**

PK Odbijao sam uglavnom glumačke poslove izvan teatra, dok sam u teatru glumio čak i male uloge; nikada nisam bio izbirljiv. Volio sam male uloge, smatrao sam da dobrom interpretacijom glumac može malim ulogama podariti veličinu. U maloj ulozi treba dobro iskoristiti ono malo vremena koje imate na pozornici pa oštrijim rezovima i oštrijom realizacijom dati pečat ulozi.

NGK **U čemu je tajna ‘Stilskih vježbi’ koje već pune 43 godine izvodite zajedno s kolegicom Lelom Margitić?**

PK Ne znam u čemu je tajna, vjerojatno u čistoj slučajnosti. Ipak u posljednje je vrijeme za dobar prijem u publike i često izvođenje te predstave zaslužan umjetnički ravnatelj kazališta Planet Art, Marko Torjanac, koji je preuzeo patronat nad predstavom. Za razliku od &TD-a gdje smo imali svega nekoliko predstava godišnje, sada su one puno učestalije. Publika odlično prima predstavu, nedavno je dvorana u kojoj smo je izvodili opet bila krcata; publika

je stajala na nogama. Mladi čak predstavu primaju bolje no stariji. Ma, to je zato jer stariji više i ne čuju ili se samo prave da čuju (smijeh), a mladi primaju predstavu s oduševljenjem pa plješču, smiju se, glasno iskazuju svoju podršku.

Postaje li glumački kruh njima kruh sa sedam kora već po ulasku u srednju životnu dob, s obzirom na mršavu ponudu uloga koje mogu igrati?

Gluma je i neka vrsta terapije za održavanje vitalnosti jer čovjek vježba mozak da ne zakržlja, prisiljen je pamtiiti tekstove, stalno je u pokretu...

- NGK **Je li Vam se ikada dogodilo da predstavu u kojoj ste glumili nije naišla na odobravanje, da se publika počela dizati i odlaziti?**
- PK To mi se, srećom, doista nikada nije dogodilo. Dogodilo mi se samo da sam ja napustio pozornicu prije kraja predstave. Bilo je ljeto, izvodili smo 'Stilske vježbe' u Skradinu, bilo je strašno vruće i ja sam se 'izgubio' na sceni. Lela je prekinula predstavu i rekla da je Kvr-giću slabo. Tada sam završio u bolnici, ali evo me opet.
- NGK **Biste li rekli da je za starije ljude ključno pronaći interes koji će ih držati aktivnima nakon odlaska u mirovinu? Nerijetko, u protivnom, stariji ljudi završe na marginama društva.**
- PK Mislim da je potrebno pronaći zanimaciju, neki hobi. To može biti šetnja, sakupljanje maraka ili nešto slično; bitno je da predstavlja predmet interesa pojedinca. A može biti i nastup u Montažstroju, u projektu '55+', u kojem obični ljudi stariji od 55 godina u režiji Boruta Šeparovića govore o najvažnijim trenucima svojih života. Iako nisam gledao tu predstavu, kažu da je bila dobra. To je više nekakav akt socijalnosti, socijalno angažirana predstava o iskustvima, emocijama i vještinama običnih ljudi, koja je značila mnogo starijim ljudima.
- PK **Istina je da ima puno manje ženskih uloga. Uglavnom su dramski pisci muškarci koji pišu većinom muške uloge.**
- NGK **Koliko ste često kazališni gledatelj?**
- PK Dosta često. Dosad sam dobivao besplatne karte za predstave, sada ih više ne dobivam zbog štednje, no ipak odem u kazalište.
- NGK **Ima li neki kazališni komad koji Vas se u posljednje vrijeme osobito dojmio?**
- PK Svidjela mi se jako predstava 'Moj sin samo malo sporije hoda'. Riječ je o jako dobro režiranoj predstavi Janusza Kica, a sviđa mi se i glumačka postava, osobito Ksenija Marinković i Krešimir Mikić.
- NGK **Na kazališnim ste daskama glumili i sa svojom kćeri. Kako je raditi predstavu s članom obitelji?**
- PK U početku je to bilo malo nezgodno...
- NGK **Gledate li je u tom trenutku kao kćer ili kolegicu?**
- PK Isprva kao kćer, no onda se čovjek zaboravi pa igra lice, ulogu koju treba igrati, i tu prestaju rodbinski odnosi.

Nisam ja filmska faca, pogotovo jer su u vrijeme moje mladosti snimani sami ratni filmovi, a ja nikada nisam bio dovoljno borben tip. Ne izgledam kao ratnik.

- NGK **Ove je godine prikazan film 'Noćni život', s Ratkom Poličem i Anom Karić, u kojem i Vi glumite, a tema je rađanje ljubavi u domu umirovljenika. To je jedan od rijetkih filmova koji se bavi starijim ljudima. Zašto više nema filmova o trećoj životnoj dobi?**
- PK Zato što su stari ljudi malo zapostavljeni, misli se da nisu dovoljno interesantni za predstavu ili film. To je, međutim, pogrešno. Kada smo mi snimali film u tom domu, upoznao sam mnoge zanimljive starije ljude koji su zaista divni. Domovi za starije nisu samo mjesta u kojima stari ljudi proživljavaju svoje posljednje dane, u domovima za starije rađaju se i ljubavi, neki se čak i žene i udaju.
- NGK **Kada je o glumcima riječ, čini se da je položaj starijih glumica osobito težak jer za njih ima vrlo malo uloga.**
- NGK **Vaša kći je isto već dugo u glumačkim vodama. Traži li Vas kada profesionalni savjet?**
- PK U početku možda i jest, no više me ne traži savjete. Ja, međutim, odgledam predstavu u kojoj glumi, pa joj kažem svoje mišljenje.
- NGK **Tijekom svoje karijere imali ste oko 180 različitih uloga, bili ste na svim kazališnim festivalima, no ne skrivate da još uvijek imate tremu prije nastupa.**
- PK Pa da, to je pozitivna trema koju svaki glumac ima, s jedne strane, no s druge strane, u ovim godinama, u meni je i sve više prisutan strah da ću se izgubiti na sceni i da će nastati vakuum. Postoji jedna priča o glumcu koji je trebao reći 'zovi me' i sufler mu je šaptao 'zovi me, zovi me', no glumac nikako da čuje. Na kraju je sufler rekao 'zovi me' tako glasno da je čak i publika čula,

no glumac je pogrešno razumio i rekao 'zlo mi je'. Bojim se da se nešto slično i meni ne dogodi.

NGK **To da zaborave tekst se vjerojatno događa i mlađima kao rizik posla?**

PK Pa, moguće je.

NGK **Možete li nam reći koja je glavna razlika u glumačkim počecima danas i u vrijeme kada ste Vi počinjali?**

PK U vrijeme kada sam ja počinjao nije bilo toliko teatar. Danas je trend režiserskog teatra: režiser je glavni, a glumci samo izvršavaju ono što režiser hoće, kao da obavljaju radove. Međutim, ne kažem da i danas nema dobrih predstava.

NGK **Koji su Vam redatelji bili dragi, s kojima ste voljeli raditi?**

PK Gavella, Škiljan, Violić, Radojević i Paro.

U slobodno vrijeme šjećem, idem po kafićima, kao što vidite, čitam novine, ali ne kao penzići kojima daju novine da nad njima zaspu; ja još uvijek pročitam cijele novine, a da ne zaspim.

NGK **Radili ste i s Tomažom Pandurom na predstavi 'Rat i mir'. S obzirom na to da je riječ o mlađem redatelju, kako funkcionira međugeneracijska suradnja u kazališnim krugovima?**

PK Pandur je bio sjajan. On je mene zvao rekavši da me često gledao i da bi htio da igram jednu ulogu. Dao mi je potpunu glumačku slobodu, što meni odgovara.

NGK **Po Vašem mišljenju, kakva je sudbina kazališta te ima li dovoljno kazališne publike?**

PK Mislim da ima, na primjer 'Stilske vježbe' igraju već više od četiri desetljeća, a i dalje imamo publiku.

NGK **Proveli ste cijeli svoj radni vijek na relaciji Gavella – HNK. Jeste li ikada poželjeli biti slobodni umjetnik?**

PK Sada sam slobodan i to već dva desetljeća (smijeh). Nikada me to što sam član ansambla nije spustavalo; solidno smo radili. Osim toga, uz Gavellu, koji je bio odličan majstor i redatelj, bila je čast biti članom tog teatra, tako da nisam tražio poslovne prilike drugdje.

NGK **Koja vam je uloga kroz karijeru bila najveći izazov?**

PK Uživao sam u predstavi 'Patnje gospodina Mochinpotta', a to danas nitko više ne izvodi. Riječ je o predstavi koja je išla '70-ih godina i govorila je o jednom malom čovjeku koji doživljava same nesreće. Bila je to uloga koja je zahtijevala puno fizičke aktivnosti.

NGK **Što se tiče filmske karijere, je li Vam žao što nije bilo više filmskih uloga?**

PK Ne, mnoge sam filmove i odbio. Nisam ja filmska faca, pogotovo jer su u vrijeme moje mladosti snimani sami ratni filmovi, a ja nikada nisam bio dovoljno borben tip. Ne izgledam kao ratnik. Osim toga, kada jednom odbijete, smatraju da niste zainteresirani.

NGK **Danas kada ste slobodni umjetnik, što smatrate presudnim uvjetom za prihvatanje neke uloge?**

PK Presudno je da uloga bude na rubu tragičnosti ili komičnosti, to mi predstavlja izazov.

NGK **Ostavlja li Vam trenutni glumački angažman dovoljno slobodnog vremena?**

PK Nemam baš slobodnog vremena. Dobro, možda ga u zadnje vrijeme imam nešto više jer imam manje predstava nego prije, no ipak ih se nakupi.

U slobodno vrijeme šjećem, idem po kafićima, kao što vidite, čitam novine i slično, ali ne kao penzići kojima daju novine da nad njima zaspu; ja još uvijek pročitam cijele novine, a da ne zaspim. Uz to, radim svoje uloge; sada, evo, imam ulogu Puka u 'Snu Ivanjske noći'.

NGK **S kime se još družite od kolega glumaca koji su Vam bliski po godinama?**

Bili ste u jako dobrim odnosima s pokojnim Bobijem Marottijem?

PK Nema nas baš više, svi odlaze; Bobi Marotti je zadnji otišao. Družili smo se Marotti, Đokica Milaković, Drago Krča, Špiro Guberina i ja, sjedili bismo za velikim stolom i pričali, a sada je taj stol spao na samo dva stolca: ostali smo samo Špiro i ja.

NGK **Može li danas glumac u Hrvatskoj živjeti pristojno od mirovine?**

PK Ako je dosta radio pa uštedio i ako je skroman, onda može pristojno živjeti; ako je samo malo rastrošniji, to je jako teško.

NGK **Koji su Vam planovi za naredni period?**

PK Sa Špirom Guberinom ću raditi 'hommage' Ranku Marinkoviću. Morao sam nažalost odbiti predstavu 'U poniženju Sokrata' koju su mi nudili u HNK-u, s obzirom da se vremenski poklapa s radom na 'hommage-u' Marinkoviću, a Špiri sam već prije dao riječ koju ne mogu prekršiti.

NGK **Imate dakle toliko posla da Vam se predstave preklapaju pa morate i odbijati?**

PK Pa da, čini se da je tako...